

**QONUNLARNI QABUL QILISHDAGI VA IJRO ETISHDAGI
QONUNCHILIK TIZIMIDAGI KAMCHILILKLAR**

*Ruzimurodov Jahongir Sherzod o'g'li - Andijon qishloq xo'jaligi va
agratexnologiyalar instituti "Yurisprudensiya" ta'lim yo'nalishi 1 – bosqich
talabasi*

*To'xtaboyev Diydorbek Charimuxammed o'g'li - Andijon qishloq xo'jaligi
va agratexnologiyalar instituti "Yurisprudensiya" ta'lim yo'nalishi 1 – bosqich
talabasi jahongirruzimurodov40@gmail.com*

Annotatsiya: Qonunchilik tizimi har qanday davlatning huquqiy va ijtimoiy taraqqiyotining asosiy tayanchidir. Biroq, qonunlarni ishlab chiqish, qabul qilish va ijro etish jarayonlarida turli kamchiliklar mavjud bo'lib, ular ijtimoiy adolatni, qonun ustuvorligini va davlat boshqaruvining samaradorligini pasaytirishi mumkin. Ushbu maqolada O'zbekiston qonunchilik tizimidagi asosiy kamchiliklar, ularning sabablari va bartaraf etish yo'llari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: qonunchilik tizimi, qonun ijrosi, huquqiy kamchiliklar, qonun qabul qilish, ijro etish mexanizmlari, huquqiy monitoring, qonunchilikni takomillashtirish.

**Weaknesses in the legislative system in the adoption and
implementation of laws**

*Ruzimurodov Jahongir Sherzod oglu - 1st year student of the Andijan
Institute of Agriculture and Agrarian Technologies, "Jurisprudence" education
program*

*Tokhtaboyev Diydorbek Charimukhammed oglu - 1st year student of the
Andijan Institute of Agriculture and Agrarian Technologies, "Jurisprudence"
education program
jahongirruzimurodov40@gmail.com*

Annotation: The legislative system is the main support for the legal and social development of any state. However, there are various shortcomings in the

processes of development, adoption and implementation of laws, which can reduce social justice, the rule of law and the effectiveness of public administration. This article analyzes the main shortcomings of the legislative system of Uzbekistan, their causes and ways to eliminate them.

Keywords: legislative system, law enforcement, legal shortcomings, law adoption, enforcement mechanisms, legal monitoring, legislative improvement.

Слабые стороны законодательной системы в принятии и реализации законов

*Рузимуродов Джахонгир Шерзод оглы - студент 1 курса
Андижанского института сельского хозяйства и аграрных технологий,
образовательная программа «Юриспруденция»*

*Тохтабоев Дийдорбек Чаримухаммед оглы - студент 1 курса
Андижанского института сельского хозяйства и аграрных технологий,
образовательная программа «Юриспруденция»*

jahongirruzimurodov40@gmail.com

Аннотация: Законодательная система является основной опорой правового и социального развития любого государства. Однако существуют различные недостатки в процессах разработки, принятия и реализации законов, которые могут снизить социальную справедливость, верховенство закона и эффективность государственного управления. В данной статье анализируются основные недостатки законодательной системы Узбекистана, причины их возникновения и пути их устранения.

Ключевые слова: законодательная система, правоприменение, правовые недостатки, принятие законов, механизмы правоприменения, правовой мониторинг, совершенствование законодательства.

Har bir demokratik jamiyatning ustun tayanchi – bu qonun ustuvorligidir. Qonunlar fuqarolarning huquq va erkinliklarini kafolatlaydi, davlat boshqaruvi mexanizmlarini tartibga soladi va jamiyatda ijtimoiy adolatni ta'minlaydi. Biroq, qonunlarni yaratish va ularni ijro etish jarayoni murakkab bo'lib, bu tizimdagi

kamchiliklar qonun ustuvorligini zaiflashtirishi, islohotlar samaradorligiga putur yetkazishi mumkin.

Ushbu maqolada qonunlarni qabul qilishdagi va ularni ijro etishdagi tizimiy kamchiliklar tahlil qilinadi. Shuningdek, bu muammolarni bartaraf etish yo'llari haqida fikr yuritiladi.

Qonunlarni qabul qilish tizimidagi kamchiliklar

Qonunlarni ishlab chiqish va qabul qilish – bu parlament yoki vakolatli organlar zimmasidagi eng muhim vazifalardan biridir. Biroq, ayrim holatlarda bu jarayonda quyidagi muammolar kuzatiladi:

1. Normativ-huquqiy hujjatlarning haddan ziyod ko'pligi

O'zbekistonda oxirgi yillarda islohotlar tufayli ko'plab yangi qonunlar, farmonlar va qarorlar qabul qilinmoqda. Biroq, ularning ayrimlari bir-biriga zid yoki takrorlanuvchi bo'lib chiqmoqda. Bu esa amalda huquqiy chalkashliklarga sabab bo'ladi va ijrochilarni noaniq holatga soladi.

2. Qonunlar sifatining pastligi

Ba'zi qonunlar yuzaki ishlab chiqilgan, huquqiy texnika jihatidan nomukammal, tushunarsiz yoki ikki ma'noli iboralarni o'z ichiga oladi. Bunday holatlar qonunni noto'g'ri talqin qilishga sabab bo'lishi, adolatli qarorlar qabul qilinishiga to'sqinlik qilishi mumkin.

3. Jamoatchilik ishtirokining sustligi

Ko'plab qonun loyihalari keng jamoatchilik muhokamasisiz qabul qilinadi. Fuqarolik jamiyati institutlarining, ekspertlarning, sohaga oid mutaxassislarining fikri inobatga olinmaydi. Natijada, real hayotga mos kelmaydigan, amaliyotdan uzoq qonunlar yuzaga keladi.

4. Siyosiy manfaatlar ta'siri

Ba'zan qonunlar ayrim guruh yoki shaxslarning siyosiy, iqtisodiy manfaatlarini himoya qilish uchun ishlab chiqiladi. Bu esa qonunlar tenglik va adolat tamoyillariga zid ravishda ishlab chiqilishiga sabab bo'ladi.

5. Monitoring va tahlilning sustligi

Qonunlar qabul qilingandan keyin ularning ijrosi, amaliy samarasi doimiy monitoring qilinmaydi. Qaysi qonunlar ishlamoqda, qaysilari esa samarasiz ekani aniq statistik va ilmiy tahlillarsiz qoladi.

Qonunlarni ijro etishdagi kamchiliklar

Qonunlarni qabul qilish muhim bo'lsa-da, ularni to'g'ri va samarali ijro etish bundan-da muhimdir. Amalda quyidagi muammolar mavjud:

1. Ijrochilarning malakasi yetarli emasligi

Ko'plab ijro organlarida, ayniqsa quyi bo'g'inlarda huquqiy bilim darajasi past, qonunchilikdagi o'zgarishlardan xabardor emaslik holatlari kuzatiladi. Bu esa qonunlarning noto'g'ri qo'llanilishiga olib keladi.

2. Korruptsiya va manfaatlar to'qnashuvi

Ayrim hollarda qonunlar ijrosi davrida mansabdor shaxslar tomonidan korruptsion harakatlar sodir etiladi. Bu esa qonun ustuvorligini zaiflashtirib, fuqarolarda adolatsizlik tuyg'usini kuchaytiradi.

3. Ijro mexanizmlarining zaifligi

Ba'zi qonunlar amaliyotda qanday ishlashi bo'yicha aniq mexanizmlarga ega emas. Tegishli yo'riqnomalar, nizomlar va tartiblar ishlab chiqilmagani uchun qonunlar qog'ozda qoladi.

4. Fuqarolarning huquqiy ongining pastligi

Qonunlarni ijro etishda fuqarolarning huquqiy bilim va madaniyati muhim o'rin tutadi. Afsuski, keng jamoatchilik qonunlar bilan tanish emas, ularni buzmaslik yoki to'g'ri qo'llashga e'tibor bermaydi. Bu esa qonunlarning ijtimoiy hayotdagi rolini cheklaydi.

5. Nazorat va javobgarlikning sustligi

Qonun ijrosi ustidan tegishli nazorat mexanizmlari zaif bo'lsa, qonunlarning buzilishi oqibatsiz qoladi. Shu bois qonunlarga nisbatan hurmatsizlik kuchayadi va huquqiy nihilizm rivojlanadi.

Taklif va xulosalar

Yuqoridagi muammolarni hisobga olib, qonunlarni qabul qilish va ularni ijro etish tizimini takomillashtirish bo'yicha quyidagi takliflarni ilgari surish mumkin:

Huquqiy monitoring va audit tizimini joriy etish: Har bir qonunning ijrosini o'rganish, baholash va kerak bo'lsa, o'zgartirishlar kiritish tizimi yo'lga qo'yilishi kerak.

Jamoatchilik ishtirokini kengaytirish: Qonun loyihalari internet orqali keng muhokamaga qo'yilishi, ekspertlar, fuqarolar va NNTlar fikrlari hisobga olinishi zarur. Qonun hujjatlari sifatini oshirish: Har bir qonun loyihasi huquqiy texnika nuqtai nazaridan puxta ishlab chiqilishi, aniq, sodda va tushunarli tilda bo'lishi kerak.

Ijro organlarini muntazam o'qitish: Sud, prokuratura, ichki ishlar, hokimiyat va boshqa idoralar xodimlari qonunchilikdagi o'zgarishlardan muntazam xabardor qilinishi lozim.

Axborot texnologiyalaridan keng foydalanish: Qonunlarning ijrosini raqamli platformalarda monitoring qilish, ochiq axborot tizimlari orqali fuqarolarga ma'lumot berish yo'lga qo'yilishi kerak.

Fuqarolarning huquqiy savodxonligini oshirish: Maktab, oliy ta'lim, ommaviy axborot vositalari orqali aholiga qonunlar va ularning mazmuni haqida tizimli tushuntirish berilishi zarur.

Qonunlarni qabul qilish va ularni to'g'ri ijro etish – huquqiy davlat asosini tashkil etadi. Agar bu tizimda kamchiliklar bo'lsa, har qanday islohot va taraqqiyot sekinlashadi, fuqarolarda davlatga nisbatan ishonchsizlik kuchayadi. Shu bois qonunchilik faoliyatining har bir bosqichi mas'uliyat bilan, jamoatchilik ishtirokida va ilmiy asosda olib borilishi kerak. Yurtimizda olib borilayotgan huquqiy islohotlar aynan mana shu kamchiliklarni bartaraf etishga yo'naltirilgan bo'lib, ularning muvaffaqiyati ko'p jihatdan qonunlar sifati va ijrosi samaradorligiga bog'liq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR :

1. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi (2023 yilgi tahrir).
2. “Qonun hujjatlari to'g'risida”gi O'zbekiston Respublikasining Qonuni (09.12.2022).
3. “Normativ hujjatlarni davlat monitorigi to'g'risida”gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni (PF-123, 2021).

4. “Korrupsiyaga qarshi kurash to‘g‘risida”gi Qonun (03.01.2017).
5. “Fuqarolarning qonun chiqarish faoliyatida ishtirokini kengaytirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Qaror (KM-456, 2020).